

PENGARNA & GÅRDEN

Energimyndigheten: Naturgas inte lönsamt i Sverige

• Bristande lönsamhet gör att en större utbyggnad av naturgas inte är aktuell i Sverige. Det konstaterar Energimyndigheten i en omvärldsanalys av naturgasens utveckling i Europa. Sverige är ett av få länder i Europa där naturgasen spelar en mycket liten roll. Trycket på Sverige kommer an-

tagligen bli stort för att man snabbt ska godkänna Nord Stream, den gasledning i Östersjön som kommer att förbinda Ryssland med EU-länderna, tror Urban Kärmarck som står bakom rapporten från Energimyndigheten.

Marie Henningsson

Pizzabagare och bönder går samman om biogasanläggning

• Tretton lantbrukare, landets största pizzabageri och ett lokalt slakteri går samman i Vansbro Biogas AB. Målet är att bygga en biogasanläggning som ska ta hand om stallgödsel och rötresterna från jordbruket, men också över 1 000 ton degrester från Procordia Foods pizzafabrik. – Vi får klara miljövinster, men det är också viktigt att

lantbrukarna kan tjäna på detta, säger Anders Munthers, mjölkbonde i Vansbro. Anläggningen ska producera fordonsgas och rötresterna ska ersätta motsvarande 460 ton konstgödsel. Om 1–2 år ska biogasanläggningen vara i drift. Satsningen kostar 48 miljoner kronor.

Anders Ingvarsson

Fall för råvaror på världsmarknaden

• Sedan juni har priserna på en rad viktiga råvaror fallit med 50 procent. Det uppger FN's livsmedels- och jordbruksorgan FAO. Orsaken till de fallande priserna är den konjunkturnedgång som nu drar över världen i finanskrisens spår. Att årets spannmålsskörd är rekordhög har också påverkat.

Martin Berg

SNABBGUIDEN

Här är veckans priser:

Höstvete

1,58
kronor/kilogram

Lantmännens omlarpris för spotleverans avseende kvornvete i östra Sverige. Pris förra veckan: 1:56 kr.

Raps

3,09
kronor/kilogram

Lantmännens närmaste terminspris på raps i Karlsham. Pris förra veckan: 3:13 kr.

Slaktsvin

14,50
kronor/kilogram

BIS 58 procent kött, 75–96,9 kilo. Scans avräkningspris. Tilläggsersättning i form av slutbetalning och tillägg för leveransavtal tillkommer. Pris förra veckan: 14:50 kr.

Ungtjurar

22,55
kronor/kilogram

Ungtjurar, O-, 275–399,9 kilo. Scans avräkningspris. Tilläggsersättning i form av slutbetalning och tillägg för leveransavtal tillkommer. Pris förra veckan: 22:80 kr.

Bränsle

9 400
kronor/m³ för 3 000 l diesel (tank)

Diesel Agro Light fritt kundens tank i Kristianstadstrakten kostar v 48 9 400 kr kronor per m³ exklusive moms. Eldningsolja kostar 8 400 kronor/m³ exkl. moms.

Femton frågor om företagande

FÖRETAGARSKOLAN: SKOLAVSLUTNING

- ✓ Affärsplanen
- ✓ Marknadsföring
- ✓ Koll på ekonomin
- ✓ Anställa?
- ✓ Produktutveckling
- ✓ Skolavslutning

Nu närmar sig företagarskolan sitt slut. I fem nummer har ni läsare fått ta del av olika tips och råd som rör ert företagande. Ni har kunnat läsa om vikten av att göra en bra affärsplan och fått goda råd av ekonomiexperten Anders Andersson. Nu har vi kommit fram till sista delen och skolavslutningen. Det gör vi med ett klassiskt läxförhör. Lycka till!

Martin Berg 08-588 368 38
Lina Österberg 08-588 369 45
Johanna Nilsson Jordbruksverket
Maria Petersson Jordbruksverket

Affärsplanen

1 Varför ska man ha en affärsplan?

- 1 För att sätta ord och siffror på sin idé.
- X För att ha att skryta med för grannen.
- 2 För att få låna så mycket som möjligt.

2 Vad är ett vanligt nybörjarsstag?

- 1 Att blanda in för många i projektet.
- X Att koncentrera sig på produkten och glömma marknaden.
- 2 Att fokusera för mycket på lönsamheten.

3 Hur noga måste man vara?

- 1 Börja med en högre akademisk examen i företagsekonomi.
- X Bara du har en fiffig idé så löser sig resten.
- 2 Låt en konsult skriva en komplett affärsplan åt dig.

SOFIA OLSSONS plan är att trollebäda barn med sagornas hjälp. Ur Land Lantbruk nummer 44 2008.

FOTO: PER ÅGREN

Marknadsföring

4 Vad är bästa sättet att locka kunderna till sig?

- 1 Lova guld och gröna skogar, det brukar få folk att nappa.
- X Vänta på att ryktet om din fina produkt ska sprida sig.
- 2 Förpacka det som är unikt för ditt företag smart och attraktivt.

5 Hur kan du få råd med konsult hjälp?

- 1 Har du inte råd med en konsult bör du avstå från marknadsföring.
- X Via landsbygdsprogrammets företagsstöd.
- 2 Sälj mormors smycken, hon kan få nya när reklamen haft effekt.

6 Hur kan du använda internet i din marknadsföring?

- 1 Lägg marknadsföringsbudgeten på nätannonser.
- X Skaffa en informativ och lättöverskådlig hemsida.
- 2 Internet är bara en fluga.

LASSE OCH ÅSA FRICK lockar utländska gäster via internet. Ur Land Lantbruk nummer 44 2008.

FOTO: JÖRGEN HILDEBRANDT

Kolla om du har hängtt med på lektionerna

Koll på ekonomin

7 Måste man sköta gårdens ekonomi själv?

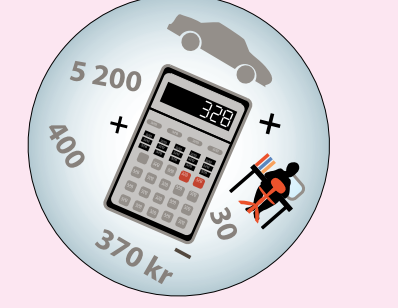
- 1 Nej, lämna bort allt du inte hinner eller tycker är tråkigt.
- X Ja, annars får du aldrig koll på hur det går för gården.
- 2 Nej, som lantbrukare behöver man inte bry sig om siffror och kvitton.

8 Vad är den bästa företagsformen?

- 1 Aktiebolag är alltid den överlägsna bolagsformen.
- X För lantbrukare och skogsägare är ofta enskild näringsverksamhet bäst.
- 2 Strunta i att starta företag, så slipper du betala skatt.

9 När är det bäst att fakturera större belopp?

- 1 Vänta så länge du kan, så blir kunden gladare.
- X I början av kvartalet, om du har kvartalsbetalning för moms.
- 2 I slutet av kvartalet, om du har kvartalsbetalning för moms.

KONTROLL PÅ SIFFRORNA. Bokföringen är ett viktigt verktyg, lärde vi oss i Land Lantbruk nummer 46 2008.

ILLUSTRATION: EVA RENDE-TAVARES

Anställa?

10 Hur hittar du rätt person att anställa?

- 1 Intervjua mer än en person och ställ samma frågor till alla.
- X Det känns direkt i magen om det är rätt.
- 2 För det mesta räcker det att läsa ansökningshandlingarna.

11 Behöver du skriva på ett anställningsavtal?

- 1 Ja, om du anställer måste du ha ett anställningsavtal.
- X Nej, det blir mycket svårare att sparka folk då.
- 2 Nej, vi litat ju på varandra och är överens om vad som gäller.

12 Kan du räkna med att de anställda är lika hän- givna som du?

- 1 Ja, delar de inte din vision kan de söka jobb på Volvo.
- X Nej, själv är bäste dräng, det är bättre att göra allt på egen hand.
- 2 Nej, för de anställda är inte företaget något livsverk.

THOMAS BERGLUND berättade i Land Lantbruk nummer 47 2008 att lyhördhet är viktigt för en arbetsgivare.

FOTO: CARLA KARLSSON

Produktutveckling

13 Vad är en innovation?

- 1 En lösning på ett definierat problem.
- X Något spännande du hittat på, till exempel en automatisk gurkböjare.
- 2 En ny produkt eller process som ska användas och har ett kommersiellt värde.

14 Hur skyddar du din idé?

- 1 Det är ingen idé, piratkopior är en del av marknadsvillkoren.
- X Använd dig av patent, designskydd, varumärke eller upphovsrätt.
- 2 Se till att hålla produkten så hemlig att ingen lägger märke till den.

15 Hur träffar man rätt på marknaden?

- 1 Håll koll på vilka konsumenttrender som gäller just nu.
- X Försök överraska folk med något de inte visste att de ville ha.
- 2 Det bästa är att ligga några år före i tiden.

MARIANNE Häring Nilsson gjorde morötter till miljonindustri. Ur nummer 48.

Fyll i dina svar här!

	1	X	2
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			

Rätt svar: 1) 1) 2) X 3) 2) 4) 1) 1) 1) 2) 2) 1) 3) 2) 4) 1) 1) 1) 2) 2) 1) 3) 2) 4) 2) 5) X 6) X 7) 1) 8) X 9) X 10) 1

Stora planer, litet skyddsnet?

Som företagare har du själv ansvar för din pension och ditt försäkringsskydd. Läs mer på swedbank.se/pensionochforsakring eller din sparbanks hemsida.

